

INHOUDSOPGAVE

---

1. Voorwoord	Pag. 3
2. Inleiding	Pag. 4
3. Leden Partnercomité Borne Rheine	Pag. 5
4. Lancering website 'Friendsineurope.com'	Pag. 6
5. Nieuwe voorzitter, nieuwe website en folder	Pag. 7
6. Partnertag in Hertme	Pag. 8/9
7. 2 Comité leden worden verrast met een Borns Bijtje	Pag. 10
8. 25 Jaar 'Fünf Freunde in Europa'	Pag. 11
9. Jubileumweekend Rheine	Pag. 12/13
10. Jongeren uit Borne en Rheine bezoeken Bergen Belsen	Pag. 14/15
11. Herdenking Kristallnacht	Pag. 16

1. Voorwoord

De gemeente Borne en de Duitse stad Rheine onderhouden sinds 1974 vriendschappelijke banden.

In 1983 is het partnerschap (de jumelage) officieel bekrachtigd en is verder gewerkt aan de invulling van de Europese gedachte: 'het verbeteren van de verstandhoudingen van mensen uit verschillende landen'. Rheine heeft op zijn beurt weer contacten met Bernburg in het oostelijk deel van Duitsland, met Trakai in het zuidoosten van Litouwen en met Leiria in Portugal. Indirect "Rheinse vrienden zijn onze vrienden" hebben wij ook contact met deze steden en werken we samen met Rheine aan projecten.

De doelstelling van het Partnercomité is het bevorderen van samenwerking tussen burgers van Borne en Rheine. Het accent zal steeds meer liggen op inhoudelijke samenwerking en/of gezamenlijke aanpak van projecten.

Het afgelopen jaar is het voornemen over meer samenwerking met omliggende plaatsen en hun partnersteden in Duitsland opnieuw uitgesproken. Dit blijft onze aandacht houden.

Doelstelling van het Partnercomité is:

- Structureel en inhoudelijk waardevolle uitwisselingen ondersteunen zowel financieel als met mankracht;
- Initiëren van projecten en/of deelname aan projecten door betrokken groepen van de Borse bevolking, inclusief financiële ondersteuning;
- Een kader ontwikkelen waarbinnen subsidies voor projecten kunnen worden aangevraagd zowel bij de gemeente, het Europees platform als bij de Euregio;
- Ontvangen van delegaties uit bovenstaande partnergemeenten en bezoeken van deze steden;
- Zorgen voor publiciteit en berichten in de media;
- Initiëren en op de hoogte blijven van:
  - uitwisselingen tussen inwoners van Borne, Rheine, Bernburg, Trakai en Leiria;
  - afspraken tussen de gemeente Borne en Rheine;
  - de ontwikkelingen van directe en indirecte partnersteden.

Rheine heeft een netwerk van partnersteden bestaande uit Bernburg (Saksen-Anhalt), Borne (Nederland), Leiria (Portugal) en Trakai (Litouwen). Partner comité Borne Rheine heeft de instelling dat de vrienden van Rheine ook onze vrienden zijn, alhoewel wij ons niet actief bezig houden met de interactie tussen de Partnersteden van Rheine.

Wapen Borne

Wapen Rheine

Wapen Bernburg

Wapen Leiria

Wapen Trakai

2. Inleiding

Het Dagelijks Bestuur van Partnercomité Borne-Rheine bestaat uit: Gertjan Rozendom, voorzitter; Benno Lucas, vicevoorzitter; Bert Pigge, penningmeester en Mago van Eeuwijk, secretaris.

De overige comitéleden zijn Agnes Pigge (cultuur, muziek en ondersteuning onderwijs) Marja Zandjans (onderwijs), Ton Remmers (duurzaamheid), Ruud Reenalda (sport), Gerrit Hermeling, Grietje Rosink, Wim Roetgerink en Nico Gosselt (algemene ondersteuning).

Halverwege het jaar is Martin Tjihuis afgetreden als voorzitter en heeft Gertjan Rozendom de voorzittershamer overgenomen.

Städtepartnerschaftsverein Rheine heeft Reiner Wellman als voorzitter.

Ingrid Brauer is penningmeester en Alexander Burmeister verzorgt de homepage. Heike Born, secretaris, werkt bij het Pressereferat van de gemeente Rheine.

Het dagelijks bestuur Borne en Rheine komen 2 x per jaar bij elkaar. Echter door de coronabeperkingen is dat dit jaar niet mogelijk gebleken.

In de tweede helft van het jaar was er meer ruimte om elkaar ook fysiek te ontmoeten, zowel in Borne als in Rheine. Hierdoor konden we op informele wijze elkaar toch op de hoogte houden van ontwikkelingen en plannen die we als comité hopen uit te voeren.

Tijdens de jaarlijkse Partnerdag, die dit keer door Borne werd georganiseerd, was daar het bijzondere moment van de uitreiking van de Bornse bijtjes door de burgemeester van Borne, de heer Jan Pierik. Op deze wijze werden Gerrit Hermeling en Grietje Rosink geëerd voor hun verdiensten voor het comité.

Ook in Rheine was het feest. De partnerschapsvereniging Rheine bestond 25 jaar. Tijdens dit feestweekend werden nog meerdere jubilea gevierd en enkele van leden van ons comité waren hierbij aanwezig.

Om ons comité meer onder de aandacht te brengen van de Bornse gemeenschap is er dit jaar een website ontwikkeld en zijn er folders gemaakt. Deze folders gaan samen met een bedrukt zadeldekje in de welkomsttas die de gemeente Borne uitgeeft aan nieuwe bewoners. Als de omstandigheden in 2022 het toelaten willen we proberen nog meer exposure te krijgen voor ons comité en uitleg te geven over onze doelen en mogelijkheden die we kunnen bieden voor verenigingen en bedrijven.

Kortom: ook in het nieuwe jaar heeft het Partnercomité weer genoeg ideeën om de onderlinge relatie met Rheine warm te houden en te verstevigen.

3. Leden van Partnercomité Borne Rheine

Het Dagelijks Bestuur:

Voorzitter: Gertjan Rozendom
Vicevoorzitter: Benno Lucas
Penningmeester: Bert Pigge
Secretaris: Mago van Eeuwijk

Leden:

Agnes Pigge: cultuur, muziek en ondersteuning onderwijs
Gerrit Hermeling: algemene ondersteuning
Grietje Rosink: algemene ondersteuning
Marja Zandjans: onderwijs
Nico Gosselt: algemene ondersteuning
Ruud Reenalda: sport
Ton Remmers: duurzaamheid
Wim Roetgerink: algemene ondersteuning

Secretariaat:

Katoenstraat 6, 7621 TC Borne
06-22959991
secretaris@borne-rheine.nl

Miranda Mulder: contactpersoon gemeente Borne

Website: www.borne-rheine.nl
Contactmail: contact@borne-rheine.nl

Gezamenlijke
website met
Rheine: www.friendsineurope.com

4. Lancering website 'friendsineurope.com'

Tijdens deze bijeenkomst in Rheine op vrijdag 2 juli werd het startschot gegeven voor de nieuwe website 'friendsineurope.com' waarbij alle bevriende steden van Rheine een onderdeel vormen. Gerrit Hermeling was hierbij aanwezig op deze avond.

Samen met leden van ons comité is op een later tijdstip de exacte invulling van het Bornse gedeelte doorgenomen.

Erste Jahreshauptversammlung des Städtepartnerschaftsvereins Rheine seit Beginn der Pandemie

Partnerstädte bekommen Webseite

ach BIRDL, der Städtepartnerschaftsverein, meldet sich mit der ersten Jahreshauptversammlung seit Beginn der Corona-Pandemie zurück. Am Freitagabend besuchte der Vorsitzende, Rainer Wellmann, neben zahlreichen Vereinsmitgliedern auch die Bürgermeister Günter Thum, die Stellvertretende Bürgermeisterin Birgit Oberesch und Gerrit Hermeling aus Bornse im Bürgeraal im Wahltagpark.

Auf der Tagesordnung stand neben dem Blick auf das dreißigjährige Jubiläumsjahr des Vereins (25 Jahre) auch ein Projekt, das Amgar Eiling und Holger Klöpner aus der Agentur Expect more vorstellten: eine Website für die Partnerstädte Rheine, Bornberg, Roma, Leiria und Trakai mit dem Titel „friends in europe“.

„Wir haben uns Gedanken gemacht, wie wir unabhängig von persönlichen Kontakten mehr übereinander erfahren können“, schilderte Wellmann den Ursprung der Idee. Es soll eine Website sein, die die Menschen der Partnerstädte miteinander verbindet. Aktuelle Berichte aus den Städten liefert und neben allgemeinen Informationen zu den Städten auch darüber informiert, welche Veranstaltungen als Städtepartnerschaften angeboten werden.

Das Gerüst für die Seite steht, wie Eiling und Klöpner in einer interaktiven Präsentation vorstellten. Jetzt brauchen wir Ihre Hilfe und Ihren Input, damit wir diese Seite mit Inhalten füllen können“, warb Klöpner und erhielt großen Zuspruch.

Es wurde gelobt, dass die Seite in den Sprachen der jeweiligen Partnerstädte sowie auf Englisch verfügbar sein wird. Besonders die geografische Lage, die den Europa-Schein und zwei Menschen als Symbol für die Partnerschaft verknüpft, erregte großen Beifall. „Daran hoch zu diesem Engagement für die Städtepartnerschaften. Es ist toll, das es eine solche Website geben wird“, lobte Birgit Oberesch.

Überregional erhält das Projekt bereits Aufmerksamkeit. Nachdem Wellmann im März den Mitgliedern des Europaausschusses des Deutschen Städte- und Gemeindeförderungsbundes vorgestellt hatte, hat man ihn eine Berichterstattung im Herbst, wenn das Projekt angeht, in dem Folge die Einladung, das Projekt im September bei einer internationalen Konferenz in Eschde vorzustellen. Auch dem NRW-Europaministerium liegt das Papier vor.

Bei den Wahlen wurden die Stellvertretende Vorsitzende Uta Berben, Rainer Johann Seifens und Schriftführerin Heike Born wiedergewählt. Als Nachfolgerin für Rainer Alexander Garmann wurde Hannah Brauer gewählt. Engelben Nagelschmidt löste als Kassierin die ebenfalls gewählte Kasse von Ingrid Brauer; der Vorstand wurde einstimmig entlastet.

Weil Nagehchmidt als Kassierin nicht wiedergewählt werden konnte, wurde Udo Bunk zu seinem Nachfolger gewählt.

Bei der Jahreshauptversammlung des Städtepartnerschaftsvereins Rheine (links) vor der Agentur Expect more die neue Website „friends in europe“ vor.

Das Vorstand und die Ehrenmitglieder des Städtepartnerschaftsvereins Rheine (rechts) während der Mitgliederversammlung am 2. Oktober 2021.

Bevorstehende Termine

- Am Samstag, 7. August, soll es einen Grillabend geben. Informationen zu Ort und Zeit folgen noch durch den Vorstand.
- Buchverteilung der Festschrift „Für Freunde in Europa“ am 21. September um 19 Uhr im Saal der Haus. Festreden wird unter anderem NRW-Europaminister Stephan Holtorf Plötze sein, der auch ein Kapitel für das Buch geschrieben hat.
- Jubiläumabend am 2. Oktober mit dem Servicebereich; vornehmlich in der Menu der Europa-Gemeinschaft.
- Die gemeinsame Fahrt mit niederländischen und deutschen Schülerinnen und Schülern soll voraussichtlich am 13. Oktober nachgeplant werden.
- Eine Schülergruppe aus Leiria soll Thema im kommenden Jahr bekommen; im Januar 2022 soll es einen Austauschbesuch für einen Gesprächsabend für Interessierte geben.

Comitélid Nico Gosselt heeft de taak op zich genomen de inhoud hiervan up to date te houden.

5. Nieuwe voorzitter, nieuwe website en folder

Nadat Martin Tijhuis had aangegeven niet langer de voorzitter van ons comité te kunnen zijn in verband met zijn verhuizing naar een andere gemeente, moesten we op zoek naar een nieuwe voorzitter.

Tijdens een gesprek met enkele leden van ons comité gaf Gertjan Rozendam aan deze rol graag op zich te nemen. Vanuit het verleden, als voormalig secretaris van de gemeente Borne, kende hij Partnerveren en de stad Rheine al heel goed. Met veel enthousiasme werd hij daarom ook verwelkomd in ons comité.

Gertjan Rozendam nieuwe voorzitter Partnercomité Borne-Rheine

Zet jij je ook in voor een vriendschap zonder grenzen?

Partnerschap Borne-Rheine vriendschap zonder grenzen!

Gertjan Rozendam is de nieuwe voorzitter van het Partnercomité Borne-Rheine. Hij is door het comité benoemd nadat de vorige voorzitter de functie heeft neergelegd vanwege een verhuizing buiten Borne. Samen met de nieuwe voorzitter werkt het comité, dat helemaal bestaat uit vrijwilligers, ook aan een website www.borne-rheine.nl en is er een folder gemaakt. Deze folder komt, samen met een zadeltoesje voor de fiets (niet een knipboek naar de mooie foto's van Borne en Rheine), vanaf september in dozen voor nieuwe inwoners, om hen te informeren over, maar ook te verblijven samen voor alles wat er gebeurt tussen de partnerleden. Nieuwe leden/vrijwilligers zijn nogal welkom!

Vanwege corona lagen afspraken en evenementen stil, maar langzaam ontstaan al weer nieuwe ideeën. De voorzitter vanuit Rheine, Reiner Wellmann, heeft vorige week dan ook de eerste folder en zadeltoesjes in ontvangst genomen uit handen van de nieuwe voorzitter en al volop gebidrukt over nieuwe mogelijkheden om de vriendschap tussen de partnerleden weer levendig te maken. Heb jij zin om lid te worden van deze enthousiaste club? Kijk dan eens op www.borne-rheine.nl of mail je meten aan: Ze zijn ook nog op zoek naar iemand die het leuk vindt om de social media op te pakken. Ben jij die Facebook of Instagram expert en wil je je steentje bijdragen aan de vriendschap zonder grenzen? Mailen kan ook: secretariaat@borne-rheine.nl

Op 27 augustus kreeg Reiner Wellman uit handen van onze nieuwe voorzitter, de nieuwe folder en een zadeldekkje uitgereikt.

Daarnaast werd ook de naam van onze nieuwe website bekend gemaakt:

www.borne-rheine.nl

Door deze middelen hopen we meer bekendheid te krijgen in onze gemeenschap. En kunnen we laten zien wat we doen en kunnen betekenen voor de Bornse bewoners, verenigingen en bedrijven.

6. Partnertag in Hertme

De jaarlijkse Partnerdag werd dit jaar weer door het Partner Comité Borne georganiseerd. Op 18 september waren onze Duitse vrienden uitgenodigd voor een middagprogramma in Hertme, waar de middag begon met koffie en gebak bij restaurant Hertme's Ambacht.

Jos Kemna van de Heemkunde groep Hertme nam ons daarna mee op een rondleiding door enkele mooie en bijzondere momenten en gebouwen die Hertme rijk is.

Het Spookhuis werd speciaal voor ons geopend. Bijzonder was het om te zien hoe een oud vervallen gebouw, dat voorheen op een andere plek stond, nieuw leven is in ingeblazen.

Geschikt gemaakt voor vele doeleinden, maar wel met oog voor het rijke verleden en waar mogelijk de oude materialen hergebruikt.

Via het openluchttheater kwamen we in de St. Stephanuskerk. Hier gaf gids Jos antwoorden op vragen die het gezelschap had over deze mooie kerk.

Als laatste bezochten we de St. Aegidiusschool. Het bijzondere hiervan is dat onze gids tot aan zijn pensioen directeur was van deze basisschool. Hij heeft tijdens de jaarlijkse basisschool uitwisselingen veel kinderen uit Rheine binnen zien komen en zijn eigen leerlingen uitgezwaaid als de bus richting Rheine vertrok.

Na deze leuke en interessante rondleiding kwamen we terug in het restaurant voor een hapje en een drankje.

Bij het tweede gedeelte van deze middag namen Martijn Lucas en zijn zoon van klootschietvereniging Hertme ons mee naar de klootschietbaan aan de rand van Hertme.

De deelnemers werden in 4 groepen opgedeeld en kregen uitleg over de basisregels van dit traditionele spel.

Daarna de baan op en team 2 kwam uiteindelijk als winnaar over de streep.

Bij terugkomst in het restaurant voegde onze burgemeester Jan Pierik zich bij ons gezelschap. Al gauw bleek dat hij met een bijzondere boodschap in Hertme was gekomen. Oud voorzitter Gerrit Hermeling en oud secretaris Grietje Rosink werden in het zonnetje gezet, geprezen voor hun jarenlange inzet en kregen als erkenning hiervoor een bijtje opgespeld.

Deze dag werd afgesloten met een gezamenlijk diner. In de speech van de voorzitter van Rheine, Reiner Wellman, bedankte hij Partner Comité Borne voor de gezellige en interessante middag en werden we van harte uitgenodigd voor de aankomende festiviteiten in Rheine naar aanleiding van hun 25 jarig bestaan als vereniging.

7. 2 Comitéleden worden verrast met een Borns Bijtje

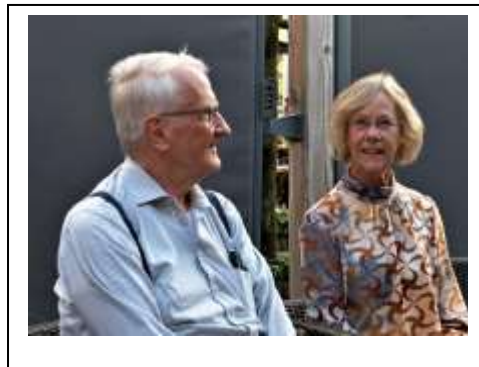
Tijdens de jaarlijkse Partnerdag die deze keer in Hertme werd gehouden, kwam ook burgemeester Pierik even op bezoek. Dat dit niet zonder reden was, bleek al gauw toen hij zijn ambtsketting omhing.

Gerrit Hermeling en Grietje Rosink waren beiden voorgedragen voor een Borns Bijtje. Beiden voor hun verdiensten voor het Partner Comité. De Coronamaatregelen lieten het niet eerder toe de Bijtjes uit te reiken. Het gaf deze Partnerdag een extra feestelijk tintje.

In 2020 gaf Gerrit de voorzittershamer over na vele jaren intensief zich te hebben ingezet voor het comité. Hij heeft een groot aandeel gehad in het warm houden van het contact met Rheine en is en was altijd een graag geziene gast tijdens evenementen in Rheine om het PBR te vertegenwoordigen.

Grietje Rosink heeft in dezelfde periode ook afscheid genomen als secretaris. Dankzij haar is een vaste structuur ontstaan binnen het comité. Naast haar betrokkenheid heeft zij vele zaken behandeld en tot een goed einde gebracht.

Gerrit en Grietje zijn teruggetreden als bestuur maar nemen nog steeds deel in het comité.

8. 25 jaar `Fünf Freunde in Europa`.

Rheine heeft naast Borne met nog drie andere gemeenten een partnerschap, namelijk Bernburg, Leiria en Trakai. Van het partnerschap met de laatste 2 steden wordt dit jaar het 25-jarig jubileum gevierd.

Daarnaast bestaat de Städtepartnerschaftsverein in Rheine ook 25 jaar. Deze vereniging is destijds opgericht ter ondersteuning van het bestaand Partnercomité en later als één vereniging verder gegaan.

Dinsdag 21 september werden de jubileumactiviteiten geopend in een goed gevulde zaal van het Salzsiedlerhaus in Rheine. Als openingsmuziek klonk de Europahymne gespeeld door de gebroeders Winfried en Philipp Kwiothek op piano en saxofoon.

Om te beginnen was er een videoboodschap van NRW-Europaminister Dr. Stephan Holthoff-Pfoertner die helaas op het laatste moment zijn aanwezigheid bij deze bijeenkomst moest afzeggen.

Daarna werd de Städtepartnerschaftsverein, alsook het redactieteam geprezen met de presentatie van het boek "Fünf Freunde in Europa" door de burgemeester van Rheine Dr. Peter Lüttman.

De voorzitter van de Partnerschaftsverein, Reiner Wellman, blikt vervolgens terug op de ontstaansgeschiedenis van het boek. De Coronapauze gaf de ruimte om dit te kunnen ondernemen voor dit jubileumjaar. Hij bedankte zijn collega redacteuren (Gerd Cosse, Clemens Schöpker en Bernd Weber) én ook zijn vrouw die hem vele uren had moeten missen.

Ook was er veel dank voor de inzet van de medewerkers van uitgeverij Aschendorff. Hij reikte na afloop van zijn toespraak het eerste exemplaar van het boek uit aan burgemeester Peter Lüttmann.

Namens de Partnerschaftsverein dankte de oud-voorzitter Clemens Schöpker, Reiner Wellmann voor het idee dit boek te laten schrijven en zijn grote persoonlijke inzet bij de realisatie ervan. De meeste bijdragen aan dit boek komen van de hand van leden van de Partnerschaftsverein.

Naast onderwerpen als de rol van Rheine in de Europese integratie en jongerenuitwisselingen wordt ook geschreven over de gezamenlijke projecten, de digitalisering en zelfs lievelingsrecepten.

Dit alles kwam tot stand onder redactie van de voorzitter van de Partnerschaftsverein Reiner Wellmann.

Namens het Partnercomité Borne-Rheine namen Nico Gosselink, Bert Pigge en Gerrit Hermeling aan deze bijeenkomst deel.

Het boek is een uitgave van Aschendorff Verlag, Münster ISBN 978-3-402-24803-4.

9. Jubileumweekend Rheine

In het weekend van 1-3 oktober 2021, tijdens de jaarlijkse Rheine/Bernburg Tage, werden verschillende jubilea gevierd. De partnerschapsvereniging Rheine bestond 25 jaar en dat gold ook voor de officiële stedenbanden die Rheine heeft met Trakai (Litouwen) en Leiria (Portugal). Het Partnercomité Borne-Rheine was uitgenodigd om de festiviteiten mee te vieren. In dit verslag blikken we kort terug op die mooie dagen.

Op vrijdag 2 oktober werden de gasten uit de partnersteden 's avonds verwelkomd in Heimathaus Hoovesaat door burgemeester Peter Lüttmann en voorzitter Partnerschaftsverein Reiner Wellman. Een bijzonder welkom gold voor de grote delegaties uit Trakai en Leiria.

In een informele sfeer volgden enkele korte toespraken afgewisseld met muziek van het trio "Strauhspier" met liedjes in het Münsterländisch.

Onder genot van een hapje en een drankje werden daarna de contacten hernieuwd en nieuwe gelegd. Het Partnercomité werd vertegenwoordigd door Gertjan Rozendom en Bert Pigge. Voor Gertjan was het een hernieuwde kennismaking met vele oude bekenden, uit de tijd dat hij als ambtenaar van de gemeente Borne de werkzaamheden van het partnercomité ondersteunde. Hij was er bij toen het partnerschap tussen Rheine en Trakai in 1996 formeel werd bezegeld en heeft de eerste projecten voor hulp aan Trakai ondersteund.

Een dag later vond de officiële viering van deze jubilea plaats in de aula van de Euregioschool.

De minister van Volksgezondheid van Noordrijn Westfalen, Karl-Josef Laumann (CDU), was eregast en benadrukte in zijn feestrede het belang van grensoverschrijdende samenwerking en vooral burgercontacten voor de toekomst van een sociaal en rechtvaardig Europa.

Hij stelde met tevredenheid vast dat inwoners van Rheine en Borne goede burens van elkaar zijn. Er waren ook mooie toespraken van vertegenwoordigers van de Litouwse ambassade Portugese consulaat in Duitsland.

Tussen al deze hoogwaardigheidsbekleders mocht Gertjan, mede namens de verhinderde burgemeester Jan Pierik, een groetwoord ("de vrienden van Rheine zijn onze vrienden") vanuit Borne overbrengen, vergezeld van cadeautjes voor de jubilerende verenigingen. Ook Gerrit Hermeling was namens het partnercomité aanwezig. Na de officiële toespraken en het plaatsen van de handtekeningen in "Das Goldene Buch der Stadt Rheine" stond er een overheerlijk buffet klaar voor alle genodigden. Gezelligheid en informele contacten stonden centraal.

We kunnen terugkijken op een zeer geslaagd weekend. Een mooie combinatie van vieren en herdenken, terugblikken en -vooral ook- vooruitkijken. Want de toekomst van de internationale samenwerking ziet er goed uit, afgaand op de sfeer die we in dit weekend konden proeven. De foto's benadrukken dat.

Borne, oktober 2021

Bert

Gerrit

Gertjan

10. Jongeren uit Borne en Rheine bezoeken Bergen Belsen

Op zaterdag 23 oktober 2021 bezochten jongeren uit Borne en Rheine de gedenkplaats van het voormalige concentratiekamp Bergen Belsen.

In dit kamp vonden meer dan 70.000 mensen de dood gedurende de Tweede Wereldoorlog. Het kamp, gelegen tussen Hannover en Hamburg, was een van de grotere concentratiekampen in Duitsland. Het werd aanvankelijk ingezet als opvangplaats voor krijgsgevangenen uit Frankrijk en België en later Rusland. Vanaf 1943 werden er ook Joden en Roma gevangenen gehouden. Vooral door de erbarmelijke omstandigheden vonden velen hier de dood.

Het bezoek was een initiatief van de Stichting 3 Kears (Frank Waanders, Richard IJzereef en Jan Willem Klein Winkel) in het kader van 75-jaar vrijheid. Het bezoek kon in april 2020 niet doorgaan vanwege de coronacrisis.

De jongeren uit Borne en Rheine, allen in de leeftijd van 16-20 jaar, waren zeer onder de indruk van hetgeen ze te zien kregen. Weliswaar zijn alle barakken verdwenen, maar door herinneringszuilen met foto's en een zeer goed gedocumenteerd museum werd indringend duidelijk welke gruwelijkheden hier in de oorlogsjaren hebben plaatsgevonden.

Aan het eind van het bezoek werd door de jongeren uit beide partnersteden een krans gelegd bij het herinneringsmonument van Anne en Margot Frank, die in februari/maart 1945 door ondervoeding en ziekte de dood vonden in Bergen Belsen. Vlak voor de kranslegging werd door Andre Schaper, SPD-raadslid in Rheine en historicus, het verhaal verteld van Ilse de Beer, een Joods meisje uit Rheine met Nederlandse roots, die in de oorlogsjaren op 12-jarige leeftijd naar Riga (Letland) werd gedeporteerd en daar door de nazi's werd vermoord. Ilse was, net als Anne Frank, geboren in juni 1929. In Rheine wordt, in de directe omgeving van de bestaande Anne Frankstrasse, een straat vernoemd naar Ilse de Beer.

Zowel de jongeren als de begeleiders en organisatoren kijken terug op een zeer geslaagd, maar vooral indrukwekkend bezoek. Namens het partnercomité namen Marja Zandjans, Gerrit Hermeling, Ton Remmers en Gertjan Rozendom deel, terwijl ook Marco Moddejonge zijn betrokkenheid bij de relatie Borne/Rheine nog eens onderstreepte door zijn deelname.

Samstag, 30. Oktober 2021
Nr. 258 8407

RHEINE

Gedenken und Erinnern

Die Stiftung „De 3 Koorts“ in Rheine niederländischer Partnerstadt Borne hat Jugendliche aus Borne und Rheine zu einer Gedenkstättenfahrt in das ehemalige Konzentrationslager Bergen-Belsen eingeladen.

An seinem sechzigsten Jahrestag am vergangenen Samstag fanden die Jugendlichen einen heute friedlichen Ort vor, der nach und nach die in der Vergangenheit hier geschehenen Gräueltaten

Borne und Rheine gedenken gemeinsam der Opfer des Holocaust / Gedenkstättenfahrt ins KZ Bergen-Belsen

Die Vergangenheit kennen, um die Zukunft zu gestalten

Von Johannes Klöden

BERNE/RHEINE. SchülerInnen und Schüler der Kooperationsschulen haben am vergangenen Samstag gemeinsam mit Schülern aus den Niederlanden auf Einladung der Stiftung „De 3 Koorts“ zur Gedenkstättenfahrt ins ehemalige Konzentrationslager Bergen-Belsen, um gemeinsam dem Leiden der Opfer des Holocaust zu gedenken. Im Konzentrationslager Bergen-Belsen tödlich von Hunger, Kälte und Krankheiten starben über 32.000 Menschen aus aller Welt.

Die beiden Städte Borne und Rheine sind seit 1983 in einer Partnerschaft verbunden, in der gegenseitig nicht nur die Schüler, sondern auch Lehrer, Mitarbeiter und die gesamte Bevölkerung miteinander verbunden sind. Die Partnerschaft ist ein Zeichen für die gemeinsame Verantwortung für die Zukunft.

„Wir lernen nicht nur aus der Vergangenheit, sondern auch aus der Gegenwart, um die Zukunft zu gestalten.“

Am Leidenstein für Anne und Margot Frank stehen die Schüler aus Borne und Rheine einer Kiste voller Kerzen.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

Im schillernden Licht der Sonne besuch die ehemaligen Partnerstadtler und die heutigen Borneaner-Gedenkstätten Bergen-Belsen am Niederländischen und deutschen SchülerInnen, um den Gedenken hier erst zu gehen.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

„Wir lernen nicht nur aus der Vergangenheit, sondern auch aus der Gegenwart, um die Zukunft zu gestalten.“

Am Leidenstein für Anne und Margot Frank stehen die Schüler aus Borne und Rheine einer Kiste voller Kerzen.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

„Wir lernen nicht nur aus der Vergangenheit, sondern auch aus der Gegenwart, um die Zukunft zu gestalten.“

Am Leidenstein für Anne und Margot Frank stehen die Schüler aus Borne und Rheine einer Kiste voller Kerzen.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

„Wir lernen nicht nur aus der Vergangenheit, sondern auch aus der Gegenwart, um die Zukunft zu gestalten.“

Am Leidenstein für Anne und Margot Frank stehen die Schüler aus Borne und Rheine einer Kiste voller Kerzen.

„Viele können das Leid nicht ertragen, aber ich finde schon, dass man sich selbst damit konfrontieren sollte.“

„Der Ort scheint heute viel zu friedlich.“

Die Schüler und die Begleiter vor einem der Wägen, mit denen die Menschen damals ins Konzentrationslager Bergen-Belsen gebracht wurden.

11. Herdenking Kristallnacht

Bürgermeister Peter Lüttmann: „Das Recht auf Menschenwürde ist nicht verhandelbar“

Erinnerung an die Juden-Pogrome

-mas- RHEINE. Im Namen der Stadt Rheine haben Bürgermeister Peter Lüttmann und sein Stellvertreter Karl-Heinz Brauer gestern Abend an die Reichspogromnacht vom 9. auf den 10. November 1938 erinnert. Zusammen mit knapp 100 Frauen und Männern aus Rheine, aber auch aus den benachbarten Niederlanden, haben sie gemeinsam der Menschen gedacht, die mit Beginn des Pogroms Opfer des nationalsozialistischen Massenmordes an Juden in Deutschland wurden. Am Gedenkstein an der Salzbergener Straße haben sie im Stillen einen Kranz niedergelegt. Der Gedenkstein steht im Kreuzungsbereich Neuenkirchener Straße / Salzbergener Straße.

Mitglieder der Gruppe Europeans for future haben gestern in der Innenstadt Stolpersteine des Bildhauers Gunter Demnig geputzt. Die Gedenksteine erinnern an 83 Jahren die Rheiner Mitbürger, die Opfer des Nazi-Regimes wurden. Rheiner Synagoge niedergebrannt wurde. Bei seiner Ansprache nach dem Kranzniederlegung am Gedenkstein erinnerte Lütt-

mann in der Ignatz-Bubis-Aula der Volkshochschule an den Begriff „Reichskristallnacht“. Der Begriff betone

Nach der Kranzniederlegung am Gedenkstein an der Salzbergener Straße haben Bürgermeister Peter Lüttmann (vorne rechts) und sein Stellvertreter Karl-Heinz Brauer (vorne links) gestern Abend der Menschen jüdischen Glaubens gedacht, die in der Reichspogromnacht vom 9. auf dem 10. November 1938 und danach Opfer des nationalsozialistischen Regimes in Deutschland wurden. Knapp 100 Personen nahmen an dem Gedenken teil. Foto: Rapreger

weniger das persönliche Leid der Opfer wie Körperverletzung und Tod als vielmehr die Zerstörung an Gebäuden und Synagogen. „Immer wieder fragen wir uns, warum das splinternde Glas jener Nacht nicht genügend Menschen auf- und wacherüttelt hat“, sagte Lüttmann. Zu viele hätten damals weggeschaut.

„Das Recht auf Menschenwürde und körperliche Unversehrtheit ist nicht verhandelbar. Damals nicht und heute auch nicht“, bezog der Bürgermeister klar Position. Diskriminierung, Verfolgung, Vertreibung und Ermordung von Menschen aufgrund ihrer Religion sind auch heute noch aktuelle

Themen. Darüber sprachen auf Einladung des Netzwerkes interreligiöser Dialog und des Sozialverbandes VdK, Ortsgruppe Rheine, Vertreter der christlichen, jüdischen und muslimischen Religionsgemeinschaften in der Ignatz-Bubis-Aula.

Berichterstattung zur Veranstaltung folgt am Donnerstag

Ook tijdens deze jaarlijkse herdenking van de Reichspogromnacht was een grote afvaardiging van het Partnercomité Borne aanwezig.

